

2017. novemberi mérnök évfordulók, emléknapok

3. – 110 éve született Kessler Hubert mérnök

Nagyszébenben született Kessler Hubert (1907-1994) mérnök, hidrológus, 1935-1945. között az Aggteleki-barlang igazgatója, a VITUKI, majd az ALUTRÖSZT kutató hidrológusa, a hazai barlangkutató kiemelkedő alakja, a karszthidrológia tudományának nemzetközi hírű művelője.

3-30. – Magyar Tudomány Ünnepe

Az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen november 3-án ajánlotta fel gróf Széchenyi István birtokai egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság létrehozására és Bolyai János hadmérnök 1823. november 3-án apjához írt levelében közölte először az abszolút geometria felfedezését. Hagyományosan ehhez a novemberi naphoz kötik a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását. A jeles alkalomra emlékezve az MTA már 1997 óta szervez különböző rendezvényeket, 2003-ban pedig az esemény hivatalos rangra emelkedett: az Országgyűlés november 3-át a Magyar Tudomány Ünnepévé (MTÜ) nyilvánította. Az MTÜ az évek során egy hónapos rendezvénysorozattá nőtte ki magát, amelynek keretében országszerte, sőt határainkon túl is gazdag programokkal várják az érdeklődőket.

4. – 180 éve született Benkó Károly építész

Torontál megyében Nagyszentmiklóson született Benkó Károly (1837-1893) építész, állami ipariskolai magántanár, állandó törvényszéki szakértő és Medgyaszay István építész édesapja. 1870-ben Kolbenheyer Ferencsel megalapították a nyergesújfalusi cementgyárat, ahol a cement gyártását tudományos alapokra helyezte s elismerésre méltó eredményeket mutatott fel. Számos középület építése fűződik a nevéhez, mint a győri zsinagóga, az eperjesi evangélikus kollégium, a nyíregyházi városháza, a főti református templom vagy a dobsinai evangélikus templom. 1883-ban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium az állami ipariskola téli tanfolyamán a szaktantárgyakból előadások tartásával bízta meg. 1889-ben a kereskedelmi miniszter az építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság tagjává és 1892. a budapesti királyi törvényszék állandó bizottsági szakértőjévé nevezte ki. Mint tanár megírta előadásaihoz a szaktárgyakat: az építőanyagok tanát, az építészeti alaktant, kőszerkezeteket, költségvetést, ezenkívül a szakmába vágó dolgokról számos értekezés és cikk jelent meg tőle.

6. – 125 éves a budapesti HÉV Dunaharaszti-Ráckeve vonala

1892-ben e napon adták át a forgalomnak budapesti HÉV Dunaharaszti-Ráckeve vonalat. A 6-os HÉV Budapest elővárosi vasútvonala, amely a Csepel-sziget nagyobb településeit köti össze a fővárossal. A helyi érdekű vasút a pesti Vágóhídtól Ráckevéig és betétjáratokként Dunaharasztiig, illetve Tökölig közlekedik. A BKV Zrt. leghosszabb kötött pályás viszonylata, amely a közforgalmú vasúti menetrendekben 252-es szám alatt szerepel.

7. – 110 éve született Pelc Antal mérnök

Budapesten született Pelc Antal (1907-1980) vegyészmérnök, a kémiai tudományok kandidátusa, eredményes feltaláló. Munkássága elsősorban az élesztő- és a szesziparhoz kapcsolódott. Alkotó tevékenységéért, magkapta a Kiváló Feltaláló cím ezüst fokozatát.

9. – Minőségügyi világnap

Az Európai Minőségügyi Szervezet (EOQ) először 1988-ban hirdette meg a minőségügyi világnapot, melyhez a magyar kormány 1992-ben csatlakozott. Az EOQ e felhívással a minőség iránti elkötelezettség fontosságára kívánta felhívni a figyelmet. A minőség-központú irányítási rendszerek megléte ma már világszerte az egyik legfontosabb versenyképességi tényező. A minőség magába foglalja a termékek és ennek biztosítása érdekében a gyártási technológiák, illetve a folyamatok dokumentált, azonos színvonalú biztosítását. 1989 óta a november hónap második csütörtökén világszerte különféle rendezvényekkel ünneplik e világnapot. Európában az EOQ vállalta a szakmai koordinációt. Információ: www.eoq.org

10. – 225 éve született Holecz András mérnök

1792. november 10.-én Szerencsen született Holecz András mérnök. Műszaki tanulmányait 1816-ban fejezte be. Részt vett a Huszár Mátyás által vezetett Tisza-Körös-Hortobágy vízrajzi felmérési munkákban. 1829-ben Borsod vármegye mérnökeként készítette el – vízrajzi adatokban igen gazdag – összefoglaló beszámolóját a Tisza folyó Burától Tokajig végrehajtott szintezéséről, és a folyószakasz térképezéséről. A későbbiekben tervet készített a Hortobágy és a Tisza kapcsolatának elgátolására.

12. – 100 éve született Bölcskei Elemér mérnök

Pestszentlőrincen született Bölcskei Elemér (1917-1977) építőmérnök, akadémikus, a budapesti Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tanára, aki a vasbeton-szerkezetek, a héjszerkezetek kutatója és kimagasló fejlesztője volt. 1947-ben tervei alapján készült el a budapesti Margit híd vasbetonszerkezete.

13. - Magyar nyelv napja

Annak emlékére, hogy 1844-ben e napon V. Ferdinánd – meghajolva a reformerek és a magyar nemzet több mint félévszázados követelése előtt –, szentesítette az 1844. évi II. törvénycikket, ezzel hivatalossá téve a magyar nyelvet hazánkban. A törvény megszületését joggal nevezhetjük a reformkor egyik legnagyobb győzelmének. Nemzetünk fejlődését, hagyományaink őrzését egyaránt szolgálja a nyelv, melynek őrzése, fejlesztése közös érdek és kötelesség, ugyanis nyelvében él nemzet.

15. – Olimpiai ezüstéremmel jutalmazott terv

Hajós Alfréd (1878-1955) építészmérnök, az első magyar olimpiai bajnok (1896.) az 1924 évi nyári olimpiai játékok művészeti versenyében egy stadiontervvel ezüstérmet szerzett e napon Párizsban (Lauber Dezső építésszel közösen) úgy, hogy az első díjat nem adták ki. Ezüstérmet csak Hajós kapott, mivel a pályázatról Lauber Dezső (1879-1966) aláírása hiányzott, aki végül csak emlékéremben részesült.

21. - Televízió világnapja

1996 óta november 21-én tartják a World Television Day-t, a televízió világnapját. Legfőbb célja, hogy a televíziós társaságok olyan témákat állítsanak középpontba, mint a béke, az együttműködés és a fejlődés.

27. – 140 éve született Pilch Andor mérnök

Pécsett született Pilch Andor (1877-1936) építőmérnök. Külföldi tartózkodás után szülővárosában nyitott építész-irodát. 1903-1906. között Ocsodál Gyulával (Szigetvárott és Pécsett működő építőmesterként) társas viszonyban dolgozott. Nevéhez fűződik többek között a pécsi városi felső kereskedelmi iskola (1923 óta a pécsi egyetem sebészeti klinikája), majd a pécsi reáliskola, a Pius Gimnázium, pécs-gyárvárosi római katolikus plébániatemplom terveit készítette el. 1905-ben a pécsi építőiparosok egyesülete előkészítő bizottságának elnöke lett, majd megalakuláskor a tiszteletbeli alelnöke. A budapesti Mérnöki Kamara érdekképviselője volt a pécsi törvényhatósági bizottságban, a pécsi Mérnök és Építész Egylet alelnöke, és a Mérnöki Kamara nagybizottságának is tagja lett. 1936-ban a pécsi mérnökegylet építészeti osztálya elnökéül választották. 1908-ban a Ferenc József rend lovagkeresztjét is megkapta.

28. – 130 éve megnyílt Budapest első villamos-vonala

1887-ben e nap Budapesten, a Nyugati pályaudvar és a Király utca közötti egy km-es útszakaszon megindult a villamosközlekedés. Mivel a Fővárosi Közmunkatanács esztétikai okokra hivatkozva megtiltotta a forgalomba állításhoz szükséges felső vezetékeztést, a 10 km/h maximális sebességgel haladó jármű számára a Siemens & Halske cég 145 V-os alsóvezetékes pályarendszert dolgozott ki.

28. - 100 éve született Nagy Ernő mérnök

Budapesten született Nagy Ernő (1917-1969) gépészmérnök, a magyar asztronautikai szakirodalom kiemelkedő művelője, az ELTE meghívott előadója, a magyar–angol és angol–magyar műszaki szótár szerkesztője volt. A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Központi Asztronautikai Szakosztályának alapító tagja és 1959-1964 között titkára. A sajtó rendszeresen közölte kitérő ismeretterjesztő cikkeit.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudosnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2017-ben – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök